

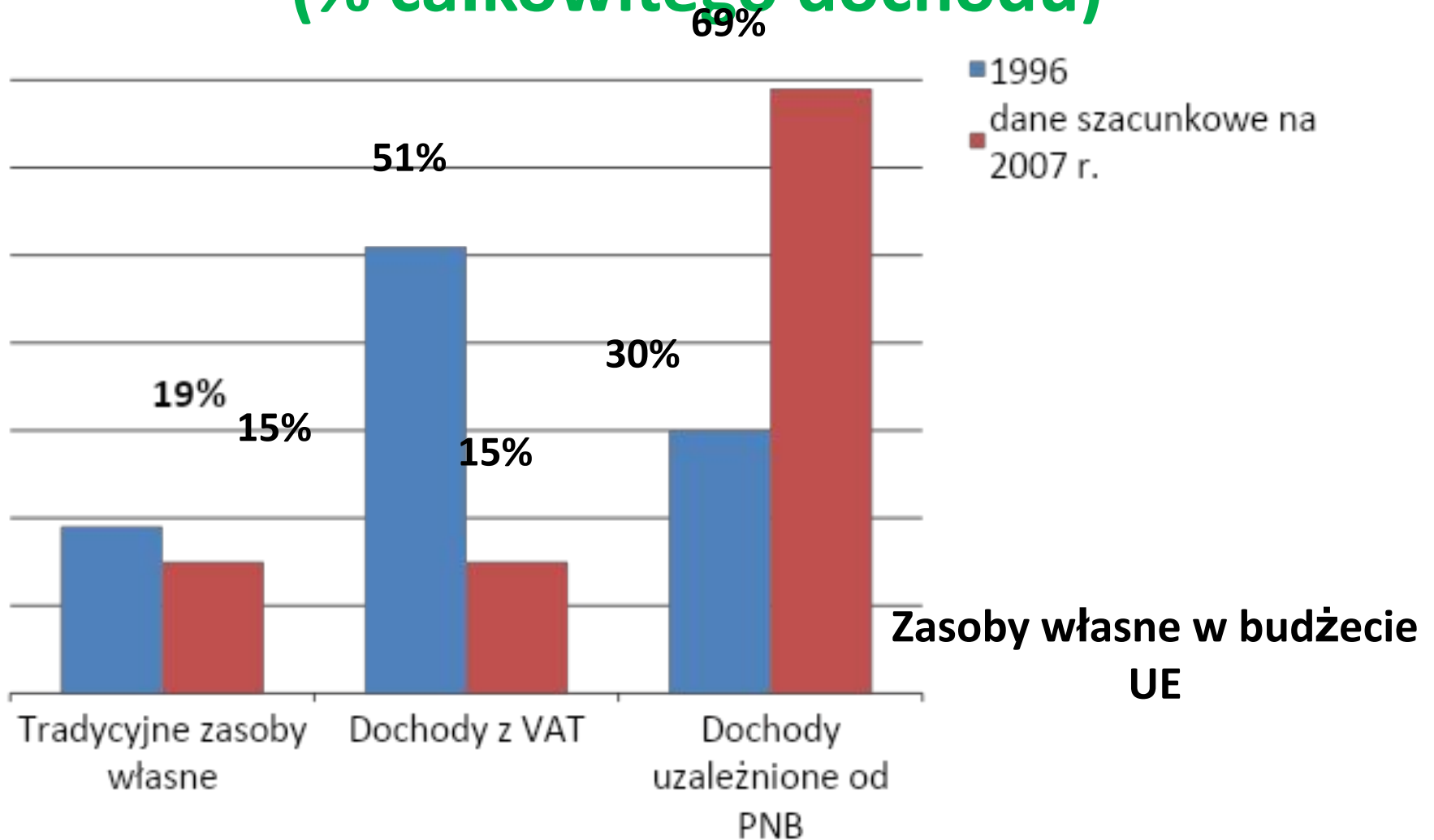
**Pozyskiwanie funduszy unijnych
- dofinansowanie projektu**

Środki z budżetu Unii Europejskiej

- **Środki finansowe Unii Europejskiej gromadzone są przez państwa członkowskie i przekazywane do unijnego budżetu.** Według prawa środki te stanowią zasoby własne Unii Europejskiej.
- Środki w budżecie Unii Europejskiej pochodzą z trzech podstawowych źródeł:
 - a) **z ceł pobieranych od towarów importowanych z państw, które nie są członkami Unii Europejskiej** (tzw. tradycyjne zasoby własne Unii);
 - b) **z dochodów z VAT** (czyli podatku od wartości dodanej) – jest to określony procent, który dane państwo ma zapłacić Unii od środków pochodzących z podatku VAT;
 - c) **ze środków uzależnionych od dochodu narodowego każdego z państw członkowskich** (każde państwo płaci 0,73 proc. swojego Produktu Narodowego Brutto (PNB) do budżetu Unii); **jest to obecnie największe źródło środków finansowych Unii Europejskiej.**

Źródła finansów w budżecie UE

(% całkowitego dochodu)

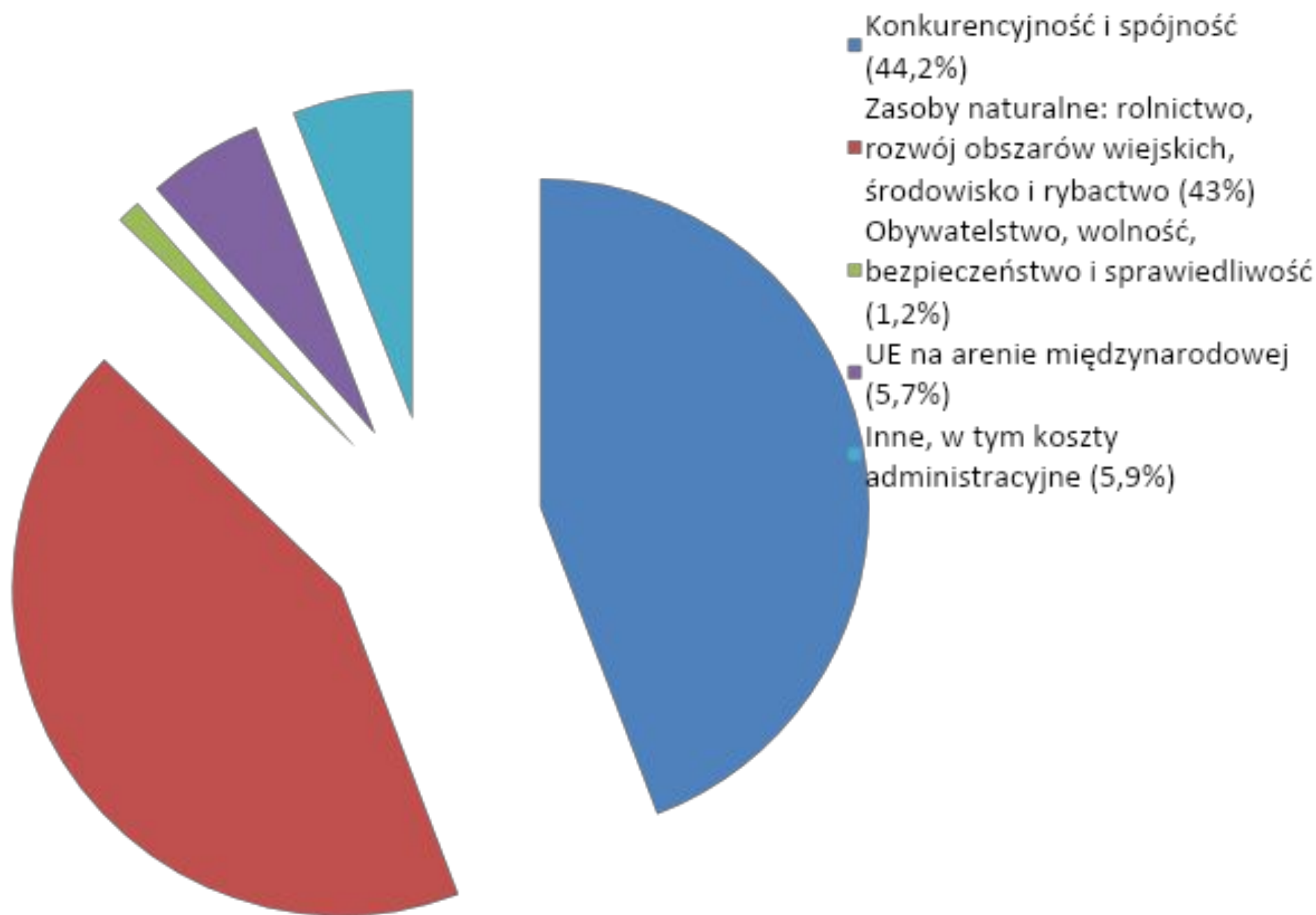

- istnieją również mniej znaczące źródła zasilania budżetu Unii Europejskiej, takie jak: **podatki od wynagrodzeń pracowników instytucji Unii Europejskiej, składki wpłacane przez państwa spoza Unii Europejskiej do niektórych programów unijnych oraz kary finansowe nakładane na przedsiębiorstwa za łamanie prawa konkurencji i innych przepisów** (ok. 1 proc. budżetu UE).
- **duża część przychodów do budżetu Unii Europejskiej uzależniona jest od poziomu gospodarczego państw członkowskich.**
- **w 2007 roku do Polski trafiło 7,8 miliarda euro (7,4 proc. wszystkich unijnych wydatków).** Po zapłaceniu składki, „na czysto” Polska zarobiła około 5,1 miliarda euro. Inaczej mówiąc suma, którą wpłacamy do budżetu Unii stanowi tylko $\frac{1}{4}$ tego, co otrzymujemy. W porównaniu z 2006 rokiem, jest to ponad dwa razy więcej.

Środki z budżetu Unii Europejskiej - wydatki

- podstawowe wydatki w ramach budżetu UE – **realizacja wspólnej polityki rolnej** (w tym rybactwa i rybołówstwa), a także **polityki spójności**, które mają pomóc w podniesieniu konkurencyjności Unii Europejskiej oraz wpłynąć pozytywnie na rozwój m.in. rolnictwa, kultury, infrastruktury, szkolnictwa, wymiaru bezpieczeństwa.
- z budżetu finansowane są również **koszty administracyjne utrzymania instytucji Unii Europejskiej oraz pomoc humanitarna i rozwojowa dla krajów spoza Unii Europejskiej.**

Budżet Unii Europejskiej i perspektywy finansowe

- budżety roczne Unii Europejskiej funkcjonują w ramach budżetów wieloletnich.
- **budżet roczny** bardzo przypomina budżet narodowy: **ma określoną dokładnie wielkość wpływów i wydatków**, natomiast **budżet wieloletni** (tzw. perspektywa finansowa) **to plan finansowy, w którym ustalane są jedynie limity (inaczej pułapy) wydatków w poszczególnych pozycjach budżetowych.**
- w perspektywie finansowej nie chodzi o wykazanie dokładnej wielkości dochodów i wydatków, lecz o określenie najważniejszych priorytetów na kolejne 7 lat i umieszczenie maksymalnej kwoty, jaką Unia Europejska może na nie wydać.

Polityka regionalna/spójności/strukturalna

- **polityka strukturalna** – tradycyjne pojęcie dotyczące **interwencji Wspólnot Europejskich** (a od 1993 roku – Unii Europejskiej) używane już od 1957 roku.
- **polityka regionalna** – zorientowana na **zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej w Unii Europejskiej**, co oznacza, że jej podstawowym zadaniem jest pomoc finansowa dla regionów.
- **polityka spójności** – wskazuje na podstawowy cel interwencji, jakim jest **zmniejszenie różnicowań w Unii**.
- pojęcia te są często używane zamiennie, mają one ten sam cel – **wyrównanie różnic gospodarczych między regionami Unii Europejskiej i w efekcie – ich mieszkańcami**.

Zasady polityki regionalnej

- zasada partnerstwa i zasada dodatkowości to dwie główne zasady polityki regionalnej Unii Europejskiej.
- a) **Zasada partnerstwa** – zarówno na etapie programowania, jak i w realizacji, powinni uczestniczyć wszyscy zainteresowani partnerzy społeczni. Wymaga to współpracy pomiędzy Komisją Europejską a odpowiednimi władzami publicznymi danego państwa na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym (tj. gminami, powiatami i województwami), a także współpracy z partnerami gospodarczymi i społecznymi.
- b) **Zasada dodatkowości** – fundusze Unii Europejskiej powinny uzupełniać środki finansowe poszczególnych państw członkowskich, a nie zastępować je. Działania Unii Europejskiej nie powinny wypierać i zastępować działań na szczeblu krajowym i regionalnym, lecz je wzbogacać i wzmacniać.

- Pozostałe zasady polityki regionalnej to:
 - a) **Zasada subsydiarności** – wszelkie działania powinny być podejmowane na możliwie najniższym szczeblu, który jest zdolny do ich realizacji w obrębie regionu lub państwa członkowskiego.
 - b) **Zasada koncentracji** – ograniczenie wsparcia ze środków unijnych jedynie do tych typów działań, które mają podstawowe znaczenie dla spójności społeczno-gospodarczej Unii. Interwencja funduszy, aby przyniosła efekt, nie powinna być rozproszona, lecz skoncentrowana na niewielu precyzyjnie określonych celach.
 - c) **Zasada programowania** – instytucje Unii Europejskiej kontrolują i monitorują wykorzystanie środków i zapewniają, by proces ten był zgodny z ogólnymi politykami wspólnotowymi i szczegółowymi wytycznymi Komisji Europejskiej.
 - d) **Zasada koordynacji** – jej celem jest dążenie do skupiania działań i środków polityki regionalnej na priorytetach, które mają podstawowe znaczenie dla spójności społeczno-gospodarczej Unii Europejskiej.

Dotacje – element polityki spójności

- **dotacja**, którą może otrzymać przedsiębiorca, gmina, szkoła, organizacja pozarządowa itp. **nie pochodzi w całości ze środków Unii Europejskiej, lecz częściowo finansowana jest ze środków krajowych.**
- władze krajowe muszą wydać rocznie około 1 proc. PKB na współfinansowanie 3,5-4 proc. PKB pochodzących z Unii Europejskiej (czyli na każdą złotówkę dotacji wydaną przez władze krajowe przypadają 4 złote otrzymane z Unii Europejskiej).
- całkowite dofinansowanie na realizację projektu, jakie można uzyskać ze środków unijnych to 85 proc.

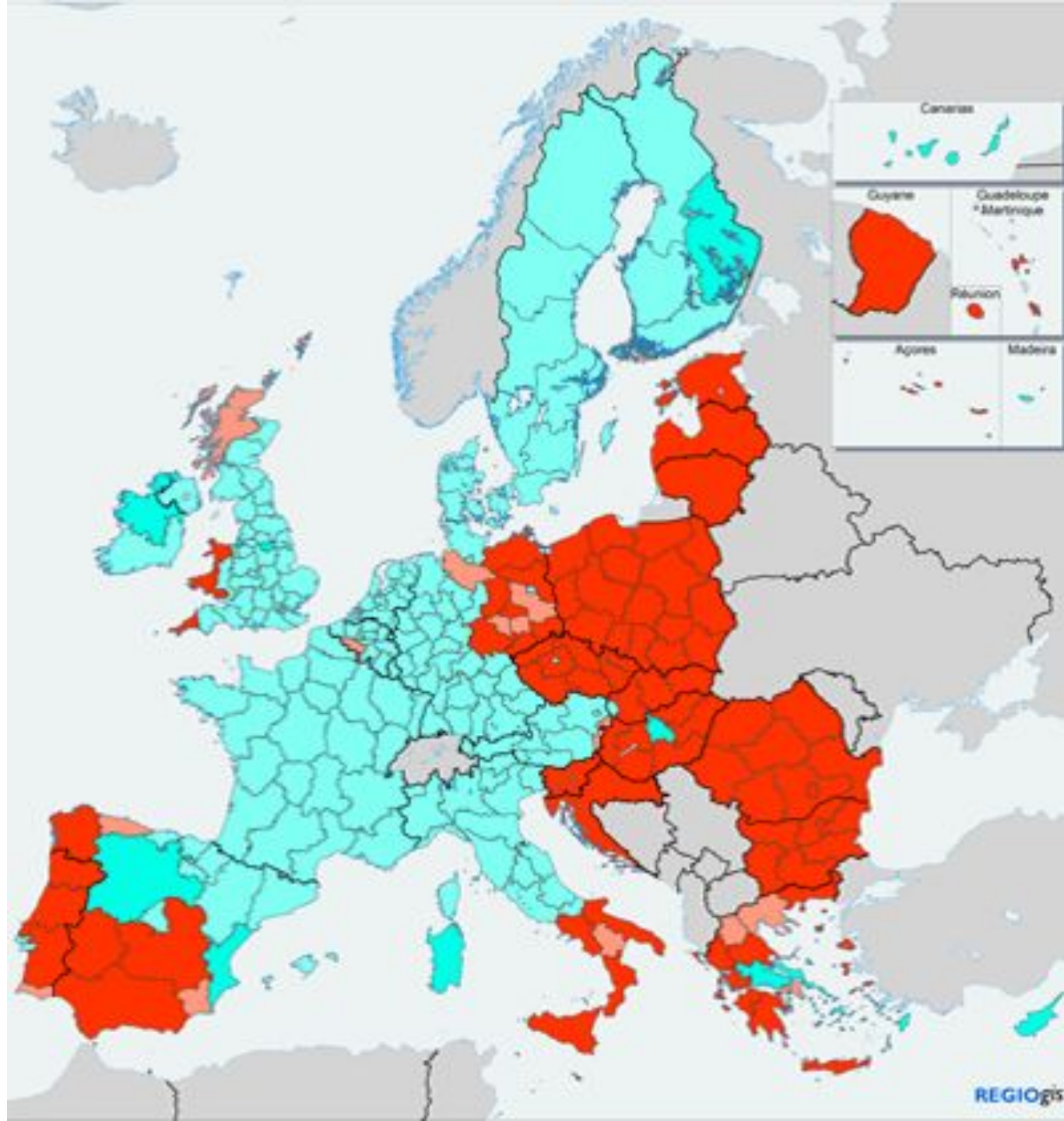
Zasady polityki spójności

- **wspieranie działań prowadzących do wyrównania warunków ekonomicznych i społecznych we wszystkich regionach Unii Europejskiej.**
- **podstawowymi instrumentami realizacji polityki spójności są programy operacyjne.**
- **Polityka spójności polega na realizacji trzech najważniejszych celów:**
 - a) **konwergencji** (spójności) – Unia Europejska wspiera rozwój infrastruktury oraz potencjału gospodarczego i ludzkiego najbiedniejszych regionów.
 - b) **podniesienia konkurencyjności regionów i zatrudnienia** – Unia Europejska wspiera innowacje i badania naukowe, zrównoważony rozwój oraz szkolenia zawodowe w mniej rozwiniętych regionach.
 - c) **europejskiej współpracy terytorialnej** – wspieranie, promocja i realizacja wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym na terytorium całej Unii Europejskiej.

Kraje otrzymujące dotacje

- **Unia Europejska określa, który region powinien uzyskać unijne fundusze, na podstawie jego poziomu PKB.**
- **jeśli PKB na jednego mieszkańca w danym regionie jest mniejsze niż 75 proc. Średniej w Unii Europejskiej, wówczas taki region może liczyć na wsparcie z dotacji unijnych.**
- **jeśli wszystkie regiony danego kraju mają niskie PKB, wówczas cały kraj może liczyć na wsparcie finansowe (m.in. Polska).**

Pojęcie i znaczenie NUTS

- **NUTS** (Nomenclature of Units for Territorial Statistics) – obszar, którego wytypowanie i nazwanie ułatwia wybór regionów, które potrzebują wsparcia.
- istnieje pięć poziomów tej klasyfikacji i obejmują one całe terytorium Unii Europejskiej. Jednostki typu NUTS były także wyznaczane w krajach starających się o wejście do Unii Europejskiej.
- **NUTS w Polsce:**
 - **NUTS 1** → regiony - grupujące województwa (6)
 - **NUTS 2** → województwa (makroregiony) (16)
 - **NUTS 3** → podregiony - zgrupowanie kilku powiatów (45)
 - **NUTS 4** → powiaty i miasta na prawach powiatu (379)
 - **NUTS 5** → gminy (2489).

- podział jest bardzo ważny, gdyż **dzięki niemu możliwe jest porównywanie różnych danych statystycznych w różnych krajach** (np. bezrobocia, poziomu życia, itp.).
- **NUTS wykorzystywane są do określenia obszarów problemowych, czyli tych, które mogą otrzymać wsparcie finansowe Unii.**

Wybrane instrumenty finansowe polityki regionalnej. Rodzaje funduszy.

- **Polityka spójności ma na celu zwiększenie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia we wszystkich regionach i miastach Unii Europejskiej. Realizowana jest przede wszystkim dzięki funduszom strukturalnym**
- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – wspieranie regionów, a dokładniej wyrównywanie różnic w stosunku do regionów bogatszych, lepiej rozwiniętych.** EFRR finansuje wszystkie programy unijne, które mają na celu pomoc opóźnionym w rozwoju regionom.
 - inicjatywy na rzecz rozwoju lokalnego oraz zatrudnienia, jak też działalności małych i średnich przedsiębiorstw
 - rentowne inwestycje produkcyjne umożliwiające tworzenie lub utrzymywanie trwałego zatrudnienia
 - infrastruktura
 - rozwój turystyki oraz inwestycji w dziedzinie kultury
 - ochrona i poprawa stanu środowiska
 - rozwój społeczeństwa informacyjnego

- **Europejski Fundusz Społeczny** - poprawa jakości i dostępności miejsc pracy oraz możliwości zatrudnienia w Unii Europejskiej.

- promocja aktywnej polityki rynku pracy mająca na celu przeciwdziałanie i zapobieganie bezrobociu
- przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego
- kształcenie ustawiczne
- doskonalenie kadr gospodarki
- rozwój przedsiębiorczości
- zwiększenie dostępu i uczestnictwa kobiet na rynku pracy

- **Fundusz Spójności** wspiera dwa sektory: **Środowisko i transport**.
Głównymi odbiorcami pomocy w ramach Funduszu Spójności są jednostki samorządu terytorialnego, tworzone przez nie związki gmin lub inne podmioty publiczne.
 - poprawa jakości wód powierzchniowych
 - polepszenie jakości i dystrybucji wody przeznaczonej do picia
 - racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi
 - poprawa jakości powietrza
 - zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego;
 - zapewnienie spójności sieci komunikacyjnej kraju i poszczególnych regionów z innymi krajami Europy;
 - rozwój bezpiecznej infrastruktury drogowej

Inicjatywy Wspólnoty

JEREMIE (*Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises*) jest wspólną inicjatywą Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej oraz Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI), z udziałem Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) w ramach Grupy EBI, **na rzecz wspierania lepszego dostępu do finansowania rozwoju mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw w ramach polityki regionalnej.**

JESSICA (*Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas*), wspólne europejskie wsparcie na rzecz trwałych inwestycji w obszarach miejskich. Założeniem Inicjatywy jest współpraca Komisji Europejskiej (KE), Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) oraz Banku Rozwoju Rady Europy (CEB) **na rzecz wspierania inwestycji w zakresie zrównoważonego rozwoju na obszarach miejskich w UE.**

JASPERS (*Joint Assistance to Support Projects in European Regions*) jest **wspólnym wsparciem dla projektów w europejskich regionach** realizowanym przez Komisję Europejską, Europejski Bank Inwestycyjny i Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju.

Narodowa Strategia Spójności

- **dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych.** Celem strategicznym jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej.

Cele horyzontalne i cele szczegółowe:

- poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa
- poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społeczne
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej
- podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw oraz rozwój sektora usług
- wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
- wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich

Programy na lata 2014-2020:

Infrastruktura i Środowisko

Inteligentny Rozwój

Wiedza Edukacja Rozwój

Polska Cyfrowa

Polska Wschodnia

Pomoc Techniczna

Europejska Współpraca Terytorialna
i Europejski Instrument Sąsiedztwa

Programy Regionalne

Finansowanie Narodowej Strategii Spójności

- **łączna suma środków zaangażowanych w realizację Narodowej Strategii Spójności wynosi około 82,5 mld euro):**
 - z budżetu UE
 - z krajowych środków publicznych (ok. 5,93 mld euro z budżetu państwa)
 - ze strony podmiotów prywatnych
- **wydatki w ramach polityki spójności będą koordynowane z wydatkami przeznaczonymi na instrumenty strukturalne Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej, a także programami europejskimi w sferze wzmacniania konkurencyjności.**

- **W latach 2014-2020 Polska ma do dyspozycji 82,5 mld euro** w ramach polityki spójności. Na tę kwotę składają się:
 1. **ok. 76,9 mld euro** dostępnych w programach krajowych, w tym ponad 252 mln euro **na wsparcie bezrobotnej i nie uczącej się młodzieży**,
 2. **ok. 700 mln euro** dostępnych w programach **Europejskiej Współpracy Terytorialnej**,
 3. 4,1 mld euro na projekty infrastrukturalne o znaczeniu europejskim w obszarze transportu, energetyki i technologii informacyjnych w ramach instrumentu „Łącząc Europę”,
 4. ok. 473 mln euro z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) na programy, które zapewnią żywność dla osób najbardziej potrzebujących oraz odzież i inne podstawowe artykuły osobom bezdomnym oraz dzieciom w trudnej sytuacji materialnej,
 5. ok. 287 mln z zarządzanej przez Komisję Europejską, ogólnej puli przeznaczonej na pomoc techniczną,
 6. ok. 71 mln euro na działania innowacyjne związane z rozwojem obszarów miejskich.

Fundusze Europejskie 2014-20

82,5
mld euro

innowacje

przedsiębiorczość

autostrady i drogi ekspresowe

badania i rozwój

zielona energia

transport przyjazny środowisku

społeczeństwo informacyjne

włączenie społeczne

WOJEWÓDZTWO	CAŁKOWITA ALOKACJA NA RPO CENY BIEŻĄCE, EURO
Dolnośląskie	2 252 546 589
Kujawsko-Pomorskie	1 903 540 287
Lubelskie	2 230 958 174
Lubuskie	906 929 693
Łódzkie	2 256 049 115
Małopolskie	2 878 215 972
Opolskie	944 967 792
Podkarpackie	2 114 243 760
Podlaskie	1 213 595 877
Pomorskie	1 864 811 698
Śląskie	3 476 937 134
Świętokrzyskie	1 364 543 593
Warmińsko-Mazurskie	1 728 272 095
Wielkopolskie	2 450 206 417
Zachodniopomorskie	1 601 239 216
Razem 15	29 187 057 412
Mazowieckie	2 089 840 138
Razem 16	31 276 897 550

**Programy
regionalne**

**PROGRAM OPERACYJNY
INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO
2014 – 2020**

(PROJEKT)

Warszawa, 8 stycznia 2014 r.

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, 2014 – 2020

Styczeń, 2014 r.

**Program Operacyjny
Wiedza Edukacja
Rozwój 2014-2020
PO WER 2014-2020**

WERSJA Z DNIA: 08.01.2014 r.

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Program Operacyjny
Polska Cyfrowa na lata 2014-2020

wersja 4.0

8 stycznia 2014 r.

**PROGRAM OPERACYJNY
POLSKA WSCHODNIA 2014-2020
(PO PW)**

(projekt)
grudzień 2013

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020

- projekt -

wersja 4.0
Warszawa, 5 grudnia 2013

Powiązanie Umowy Partnerstwa z programami Europejskiej Współpracy Terytorialnej

- Programy EWT służą realizacji wspólnych celów określonych w gronie międzynarodowym dla danego pogranicza lub w przypadku programów transnarodowych i międzyregionalnych dla szerszych obszarów.

- I. Program Współpracy Transgranicznej POLSKA-SŁOWACJA 2014-2020
- II . Program Współpracy Transgranicznej POLSKA-SAKSONIA 2014-2020
- III. Program Współpracy Transgranicznej CZECHY-POLSKA 2014-2020
- IV. Program Współpracy Międzyregionalnej INTERREG EUROPA 2014-2020:
- V. Program Współpracy Transnarodowej EUROPA ŚRODKOWA 2020
- VI. Program Współpracy Transnarodowej REGION MORZA BAŁTYCKIEGO 2014-2020

System wdrażania Funduszy Europejskich w Polsce

- aby było możliwe wykorzystanie środków UE przygotowane zostały programy, które opisują kto i na co może otrzymać dotację.
- aby otrzymać dofinansowanie na określony projekt, warto zapoznać się z Programem, którego tematyka jest zgodna z celem inwestycji. Do każdego z programów przygotowane zostały Szczegółowe opisy priorytetów, w których znajduje się więcej informacji.
- oprócz polityki regionalnej UE kładzie także spory nacisk na politykę rolną, rybactwa i rybołówstwa.

Programowanie wydatków

- **programowanie wydatków jest konieczne, ponieważ każdy złożony projekt o dofinansowanie powinien zgadzać się z wytycznymi Unii Europejskiej i odnowioną Strategią Lizbońską**, która jest dokumentem strategicznym Unii Europejskiej – odnowionym w 2005 roku (strategia ta dotyczy rozwoju Europy i ma na celu przyspieszenie rozwoju gospodarki Unii Europejskiej, nadanie jej nowego impulsu oraz dogonienie szybko rozwijającej się gospodarki amerykańskiej).
- **Narodowa Strategia Spójności musi być uzgadniana z Komisją Europejską** → na podstawie Narodowej Strategii Spójności tworzone są Programy Operacyjne → na podstawie Programów Operacyjnych powstają szczegółowe opisy priorytetów.

6 kroków – od pozyskania do wykorzystania

1. Wniosek o dofinansowanie projektu
2. Ocena projektu
3. Podpisanie Umowy o dofinansowanie
4. Realizacja działań
5. Sprawozdawczość
6. Kontrola projektu

1. Wniosek o dofinansowanie projektu - Fundusze Europejskie - Narodowa Strategia Spójności

- **wybór programu** do wykorzystania oraz **typu projektu** do realizacji
- **identyfikacja celu**, któremu ma służyć projekt oraz dziedzina, której dotyczy
- za różne dziedziny wsparcia odpowiadają różne programy
- **każdy program składa się z osi priorytetowych** (lub priorytetów), których cele są bardziej zawężone niż programu, natomiast każda oś priorytetowa zawiera jedno lub więcej działań
- ramach działań występują czasami także poddziałania czy schematy

- aby ustalić, do którego konkursu złożyć Wniosek o dofinansowanie, należy określić **najmniejszą jednostkę, której cel odpowiada celowi projektu**

<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/PoradnikBeneficjenta/Strony/poradnik.aspx>

- po odnalezieniu Programu i Działania – **ustalenie trybu przyznawania Środków** (tryb konkursowy, systemowy lub projekty indywidualne)

tryb konkursowy – ogłoszenie naboru wniosków na zasadach powszechności, jawności i powszechnego dostępu. Podana jest data trwania naboru oraz kryteria, które projekt musi spełnić. Wnioski są oceniane i najlepsze mogą otrzymać dofinansowanie.

projekty indywidualne – projekty, których realizacja jest ważna i uzasadniona z punktu widzenia realizacji strategii danego sektora lub obszaru oraz przyczyni się w znaczący sposób do osiągnięcia celów osi priorytetowej, w ramach której dany projekt jest realizowany.

tryb systemowy – według pewnych ustalonych ogólnie kryteriów i zasad

- **część wydatków, nie podlega dofinansowaniu (koszty niekwalifikowalne)** np.: prowizje pobierane w ramach wymiany walut, odsetki od zadłużenia, kary i grzywny, koszty poniesione w związku z wypełnieniem formularza Wniosku o dofinansowanie.
- **wydatki, których dofinansowanie jest możliwe → wydatki lub koszty kwalifikowane**
- **wniosek o dofinansowanie projektu składa się za pomocą formularza**, który zawsze dostępny jest na stronach odpowiedniego programu. Do każdego wzoru Wniosku o dofinansowanie jest stworzona instrukcja wypełniania, którą znajdziesz na tej samej stronie.
- wniosek zostanie odrzucony w przypadku nie dołączenia do niego wymaganych w danym programie załączników.

2. Ocena projektu

- dokładne sprawdzenie i ocena wniosku o dofinansowanie
1. **ocena formalna** – weryfikacja pod kątem obowiązkowych kryteriów formalnych
 2. **ocena merytoryczna** – sprawdzenie treści projektu, ocena w jakim stopniu realizuje on cele wskazane przez program, z którego środki chcesz pozyskać.

3. Podpisanie Umowy o dofinansowanie

- podpisanie Umowy o dofinansowanie z instytucją, która będzie przekazywać dotację → **gwarancja przyznania Środków w momencie wypełnienia obowiązków zapisanych w umowie o dofinansowanie**
- Umowa o dofinansowanie opisuje dokładnie zobowiązania i uprawnienia oraz dokładny harmonogram realizacji projektu, **wraz z jego budżetem**. Zawiera ona również m. in. szczegóły rozliczania czy promocji projektu oraz metody postępowania w sytuacjach, gdy dokładne wykonanie umowy stanie się niemożliwe.
- **przedmiotem Umowy o dofinansowanie jest realizacja projektu, zgodny z opisem we Wniosku o dofinansowanie.**

- **dotacja może być odebrana** np. jeżeli realizacja projektu jest niezgodna z założeniami we Wniosku o dofinansowanie lub **nie osiągnięty został zamierzony cel**; zwrot całości lub części dotacji również w przypadku wykorzystania niezgodnie z przeznaczeniem, naruszenia procedur lub pobrania jej nienależnie albo w nadmiernej wysokości
- **realizację projektu należy w odpowiedni sposób zabezpieczyć**; zabezpieczeniem może być np.: weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej, przewłaszczenie rzeczy ruchomych na zabezpieczenie, hipoteka, poręczenie bankowe, gwarancja bankowa, zastaw rejestrowy

4. Realizacja działań

- część podmiotów, np. jednostki samorządowe, mogą rozpocząć swoją inwestycję na własne ryzyko przed dniem podpisania umowy o dofinansowanie. **Przedsiębiorcy muszą zazwyczaj poczekać z wydatkami do dnia następującego po dniu podpisania Umowy o dofinansowanie.**
- **ważna jest archiwizacja wszelkich dokumentów związanych z projektem** – jako załącznik do Wniosku o płatność warunkiem otrzymania wsparcia ze środków unijnych na realizację projektu.
- **wniosek o płatność to dokument, który należy sporządzić na specjalnym formularzu**, składany w trakcie trwania projektu objętego wsparciem oraz na zakończenie; wniosek ten jest weryfikowany i po akceptacji staje się podstawą do rozliczenia projektu i wypłacenia dotacji.

- dokumentami, które stanowią zwykle załączniki do Wniosku o płatność są **faktury lub inne dowody zapłaty** (równoważne dowody księgowe potwierdzające wydatki).
- bardzo ważnym punktem projektu będzie jego **promocja i informacja** – konieczne jest wyraźne i czytelne **oznaczenie** (wykorzystanie nazw, logotypów i symboli programu; strona internetowa, tablice itp.) → **informacja o źródle finansowania oraz zachęta innych do ubiegania się o środki unijne w swoim środowisku**
- wszystkie przedmioty zakupione lub wytworzone z funduszy unijnych (produkty czy środki trwałe, takie jak maszyny, urządzenia, aparatura) powinny zostać **oznakowane plakietkami informacyjnymi**

5. Sprawozdawczość

- przed otrzymaniem środków na realizację projektu – złożenie **Wniosku o płatność**, którego częścią jest sprawozdanie z realizacji projektu
- w sprawozdaniu z realizacji krótki **opis prezentujący stan realizacji poszczególnych etapów projektu**, zgodnie z Wnioskiem o dofinansowanie, opis m.in. dalszych etapów do realizacji.
- **Wniosek o płatność należy przedkładać regularnie**, nawet, gdy w danym okresie nie poniosłeś żadnych wydatków.
- **formy dofinansowania ze środków unijnych:**
zaliczka – środki otrzymane przed poniesieniem wydatków
refundacja – zwrot środków poniesionych uprzednio w ramach projektu.

- **w celu otrzymania dofinansowania konieczne jest rozliczenie projektu.** W tym celu należy przedłożyć **Wniosek o płatność.** Wniosek o płatność składa się kiedy:

- a) wnioskuje się o refundację kosztów już poniesionych
- b) wnioskuje się o przekazanie zaliczki na realizację projektu
- c) podejmuje się rozliczeń otrzymanych zaliczek – wykazanie wydatków poniesionych i dokonanych z otrzymanych wcześniej zaliczek
- d) stanowi się jednostkę sektora finansów publicznych, zaś środki na projekt zostały zapisane w budżecie – rozliczenie wydatków
- e) przekazuje się informacje o postępie rzeczowym projektu

- **Wniosek o płatność jest wnikliwie sprawdzany i oceniany**, w przypadku błędów lub niejasności konieczne jest jego uzupełnienie lub poprawienie.
- **obowiązuje termin, w którym należy złożyć Wniosek o płatność.**
- **część rzeczowa Wniosku zawiera opis przebiegu realizacji projektu, zgodny z Wnioskiem o dofinansowanie a także z Umową o dofinansowanie.**
- część finansowa dotyczy kosztów poniesionych na realizację (kserokopie faktur lub innych równoważnych dokumentów księgowych, które stanowią dowód zakupu oraz dokumenty potwierdzające dokonanie płatności).

6. Kontrola projektu - Fundusze Europejskie - Narodowa Strategia Spójności

- **podpisanie Umowy o dofinansowanie to równoczesne zobowiązanie poddania się kontroli**, czy sposób, w jaki prowadzony jest projekt zgadza się z tym co przewiduje umowa.
- kontrola może odbywać się w firmie, instytucji, organizacji lub na miejscu realizacji projektu (inwestycji), jak również w siedzibie instytucji, z którą podpisana została Umowa o dofinansowanie
- **odmowa poddania się kontroli lub utrudnianie jej przeprowadzenia może skutkować wypowiedzeniem Umowy ze skutkiem natychmiastowym.**
- podczas trwania kontroli osoby kontrolujące będą sprawdzały dokumenty związane z realizacją projektu.

- **wyniki przeprowadzonej kontroli zostają przedstawione na piśmie.** Jest to informacja pokontrolna, w której zawarte są zalecenia pokontrolne.
- **po pomyślnej kontroli na zakończenie projektu oraz pozytywnej weryfikacji Wniosku o płatność końcową można uznać, że projekt został zakończony.** Wtedy następuje przelew środków na konto.
- **każdy projekt współfinansowany ze środków funduszy strukturalnych musi zachować odpowiednią trwałość.** Pojęcie „trwałości projektu” rozumiane jest jako niepoddanie projektu tak zwanej znaczącej modyfikacji tj.:
 - a) modyfikacji mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji projektu lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny,
 - b) wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury lub z zaprzestania działalności produkcyjnej.
- **w tym samym czasie możesz realizować więcej niż jeden projekt dofinansowywany z funduszy strukturalnych.**

Praca własna

- Analiza SWOT dla firmy starającej się o środki i funduszy UE – prognoza: jakie mogą być skutki wynikające z pozyskania funduszy unijnych, jakie mogą pojawić się/zaistnieć :

S - Strengths - Mocne strony

W - Weaknesses - Słabe strony

O - Opportunities - Szanse

T - Threats - Zagrożenia